

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Uzunay

Eski eser hırsızlığı

KONYADA biri resmî diğeri hususî iki müzeden kıymetli eşya çalınmış. Resmî «Klâsik Eserler» müzesinden çalınan eser tarihi büyük kıymeti haiz bir vazodur. Hususî Koyunoğlu müzesinden ise Hitit sarayına ait Meteor taşından gümüş işlemeli bir havan eli, Artıkoğullarına ait paralar, eski Yunan devrinden yüzük taşları, Selçuk hükümdarları otağlarının perdelerinden sökülmüş çift başlı kartal arması... ilâh.

Koyunoğlu müzesi için bir yangından çok korkardım. Çünkü bu eserlerin bulunduğu binanın ömrü bir kibritlikti, fakat bir hırsızlık hatırıma gelmemişti.

Nasıl olmuş?

Bu suali müşkül bir işin yapılmasını anlatmak için sormuyorum.

Nasıl olmuş da bütün müzeyi olduğu gibi kaldırmamışlar demek istiyorum.

Koyunoğlu müzesi çok kıymetli eşyası olan bir antikacı dükânına benzer. Mangallar, kılıçlar, miğferler, işlemeler, kitaplar, resimler, kalkanlar, yazılar, vazolar, şallar, kumaşlar, oklar, yaylar, hançerler, tesbihler... Sayısını Allah bilir.

Bunların içinden bir havan eli, bir işleme, birkaç eski para uçmuş.

Bunu kim farkedebilir ki? Kimbilir ne vakit çaldı?

Bir Alman, havan elinin fotoğrafını almak istemese hırsızlık çakılmıyacaktı.

Bir eski Konya evinde toplanan bütün bu kıymetler, başında selmesi ve milli kıyafetiyle Konya kadınlığının canlı bir timsali olan Penbe hanımla onbeş onaltı yaşındaki oğlunun muhafazasında, daha doğrusu nezareti altında... Fakat zavallı Penbe hanım, yılın oniki ayı İzzet Koyunoğlunun misafirlerine Konya çorbası, bütüm et, saç böreği, etli bamyâ, baklava, sütlâç pişirmeden ocak başını bırakamaz ki...

Ziyaretçiler fevç fevç gelirler. Bütün bu nefiselerin arasında dolaşırlar, ellerine alırlar, evirirler, çevirirler, çıkar giderler.

Hırsızlığın tam mânâsıyla tekâmül eylediği bu devirde Koyunoğlu bir havan eli ile kurtulduğu için kendisini bahtiyar addetmelidir.

Eloğlu o hâle gelmiş ki havan eli değil, havan topu olsa kimse ruhu duymadan aşırıyor.

Hırsızlığın çakılması üzerine bu eserlerin yurt dışına çıkarılmaması için çıkış gümrüklerine haber verilmesi keyfiyetine de gülesim geldi.

Bu zamanda minareyi çalan kılıfını hazırlıyor. Çünkü «antika eser hırsızlığı» bir zenaat hâline gelmiş. Bunların kimbilir ne mükemmel teşkilâtı vardır ve antika hırsızlığı için de Türkiye bitmez tükenmez bir hazinedir. Toprağın üstünden çal, altından çal, hattâ müzeden çal!

Bir iki öksürük... Karagöz muhaveresi gibi:

— Geliyorum ha!

Kabilinden bir tehdit... Oldu bitti. Ama «Atı alan Üsküdar'ı geçmiş» tir.

Müzelerde ayda 300 liraya bekçi kullanılırsa böyle olur ve 300 lira ile ev geçindiren bekçi bu zamanda 3000 lirayı bir arada görüp de dayanabilirse o adama öldükten sonra türbe yapmalı, mum yakmalı, adak adamalı.

Cevahir bedestanında dolapların altındaki tahta sandıklarda milyonlar vardı. Bir defa dahi hırsızlık olmamıştır.

Çok yakından tanıdığım bekçibaşı Hafız Osman efendi ile arkadaşları gece gündüz oradan ayrılmazlardı. Zaten bedestanın bir hususiyetli de binanın yapılışında «aks-i-seda» ya o kadar ehemmiyet verilmişti ki bir fındık sıcanı yürüse ayacağının sesi iştilirdi.

Şimdiki hırsızların ustalığına, teşkilâtına karşı müdafaa tertibatımız yok. Eski zamanlarda bir namus kalkanı vardı. Hırsızlar onu da çaldılar. Koyunoğlu müzesi için bu sûtunda dereler gibi mürekkep akıttım:

«Yahu! Taştan dört duvar yapın!» dedim. «Armutun sapı var, üzümün çöpü var» dediler.

Hırsız havan elini çaldı. Yazarken elim titreyor. Ya bir yangın olsa ne olacak.

İşimiz kaldı, heman merhamet-i lemyezele.